

SEÇİM SONRASINDAKİ OLASI GELİŞMELER

3 Mayıs 2023

Yıldırım Koç

14 Mayıs cumhurbaşkanı ve milletvekili seçimlerinden önce Cumhuriyet İttifakı ve Millet İttifakı önderleri, vaatlerinde, kesenin ağzını daha önce hiç yaşanmamış biçimde açtı. İlk kez 1973 yılındaki milletvekili seçimlerinde oy kullanmıştım. O tarihten beri de siyasi ve ekonomik gelişmeleri izlemeye ve öğrenmeye çalışan biriyim. İlk kez bu seçimlerde vaatlerde kesenin ağzı bu kadar çok açıldı, ekonomik vaatler bu denli öne çıktı.

Politikacılar halkın nabzını iyi tutan insanlardır. Halkın desteğini alarak seçim kazanacaksanız insanlarımızı iyi tanıyacaksınız. Deneyimli politikacılar bu işi iyi yaparlar.

Bu seçimlerde her iki kesimin de bugüne kadar tanık olmadığımız vaatlere sarılmasından bazı sonuçlar çıkarmak mümkün.

Birincisi, halkımızın çok büyük bölümünün siyasi tercihlerinin belirlenmesinde kısa vadeli ekonomik çıkarlarının ön planda olmasıdır. İnanç, etnik köken, geleneksel siyasi tercihler gibi etmenler tabii ki önemlidir. Ancak ekonomik sorunlar ağır bastığında, insanlarımızın büyük çoğunluğu açısından bu gibi konulardaki farklılıklar geri plana itilir. Ülke kaynaklarını biliyor ve ekonomik gelişmeleri izliyorsanız, size olağanüstü hayalci gibi gözükken bazı vaatler, insanların siyasi tercihlerinin belirlenmesinde ön planda olabilir.

İkincisi, Türkiye ekonomisinin tarihimizin en ciddi ekonomik kriziyle karşı karşıya bulunmasıdır.

Üçüncüsü, gelir ve servet dağılımındaki eşitsizlik ve adaletsizliğin had safhaya varmış olmasıdır.

Herkesin amatör iktisatçı haline dönüştüğü günümüzde, bol keseden vaatler seçim sonuçlarının belirlenmesinde çok etkili olacağı benziyor.

Tartışılması gereken konu, seçimler sonrasında bu vaatlerin ne kadarının gerçekleştirilebileceği ve beklentilerin karşılanamaması durumunda ortaya çıkacak toplumsal ve siyasal sonuçlar.

Türkiye ekonomisi gerçekten çok ciddi bir kriz sürecinde. Uçurumun kenarındayız, büyük bir ekonomik depremin arifesindeyiz. Bu krizin halk kitlelerinin yaşam standartlarına yansması, alınan bazı geçici önlemlerle, bugüne kadar bir ölçüde ertelendi. Ancak her erteleme, olumsuz sonuçların daha büyümesine yol açıyor. Biriken sorunlar, seçimlerden sonra insanların yaşam standartlarını hızla düşürecek. Büyük bir şok yaşanacak. Sorunlar peyderpey gündeme getirilmiş olsaydı bir parça alınsa olan insanlar, birden patlayan sorunlarla şaşkına dönecek. Döviz kurları sıçrayacak; enflasyon oranı hızla yükselecek. Çok ciddi ve hızlı bir mutlak yoksullaşma, bugüne kadarki gelişmeleri bile aratacak şekilde, yaşanacak.

Böylesi bir olasılık ancak çok radikal bir ekonomik programla engellenebilir; ancak çok radikal bir programla halkın beklentilerini karşılayabilecek kaynaklar yaratılabilir. Dış kaynağa, diğer bir deyişle, dünyanın emperyalist güçlerine bel bağlayan çözümler hem gerçekçi değildir, hem de sorunları çözmediği gibi daha da artırır. Çözüm, ülkeyi, halkı ve devleti soyanların servetlerinin kamulaştırılması yoluyla kaynak yaratılmasıdır; devletçilik, halkçılık ve planlı ekonomidir. Vaatleri ve beklentileri gerçekleştirecek kaynağı yaratmak başka yollardan mümkün değildir. Seçimleri kazanma olasılığı olan kesimlerin ise böyle bir anlayışları ve programları yoktur.

Gelir ve servet dağılımındaki eşitsizlik ve adaletsizliğin iyice arttığı ve halkın çok büyük çoğunluğunun hızlı bir biçimde yoksullaştığı ve daha da yoksullaşacağı koşullarda, seçim propagandaları sırasında bol keseden yapılan vaatlerin yerine getirilmemesi, seçimler sonrasında büyük toplumsal tepkileri ve yeni siyasi arayışları gündeme getirecektir.

Türkiye'yi yönetenleri halkımız seçiyor. Halkımız da son derece pragmatiktir; en az risk ve çabayla en iyi sonucu almaya çalışır. Bunun da yolu seçimlerdir. Halkımız önce bol keseden yapılan vaatleri sınavacaktır. Ancak çok radikal tedbirler alınmadan ve uygulanmadan, ekonomik krizin daha da derinleşmesini önlemek ve insanların ekonomik kayıplarını telafi etmek mümkün değildir.

Bu koşullarda, son derece mantıklı ve gerçekçi olan halkımız, kısa vadeli çıkarları başka çare bırakmadığı için, farklı siyasi arayışlara girecektir.

Türkiye tarihinde ilk kez, geniş halk kitlelerinin kısa ve uzun vadeli somut çıkarlarının, ancak bağımsız ve demokratik bir Türkiye’de gerçekleştirilebileceği koşulları yaşıyoruz.

Böylesine deneyimli ve gerçekçi bir halkın güvenini ve desteğini kazanabilmek, onların öncülüğünü elde edebilmek, onları uzun vadeli çıkarları doğrultusunda bağımsız ve demokratik bir Türkiye ve sınıfsız ve sömürsüz bir dünya anlayışına ikna edebilmek ise ancak güçlü bir siyasi yapının altından kalkabileceği bir iştir. Kerameti kendinden menkul küçük yapıların, “ben doğruyu söylüyorum, beni izlesinler” anlayışıyla bu büyük görevin yerine getirilebilmesi mümkün değildir.

Türkiye’yi seçimler sonrasında yine çok ilginç bir süreç bekliyor.